

ÅRSPLAN DEL 1

2023 – 2026



furustad
barnehage

Innhold

INNLEDNING	s. 3
BARNEHAGELOVENS FORMÅLSPARAGRAF	s. 4
FN`S BARNEKONVENSJON	s. 4
BARNEHAGENS ULIKE DOKUMENTER	s. 4
SAMARBEID MELLOM BARNEHAGE OG HJEM	s. 5
OVERGANGER	s. 7
Tilvenning	s. 7
Overgang mellom avdelingene	s. 7
Overgang barnehage – skole	s. 8
VÅR PEDAGOGISKE PLATTFORM – LØFT	s. 9
HVORDAN STYRKE SELVFØLELSE – MODELL	s. 11
AKSJONSLÆRING	s. 12
Aksjonssirkelen	s. 13
TRYGT OG GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ	s. 14
Dannelse, omsorg og læring	s. 14
MASLOWS BEHOVSPYRAMIDE	s. 15
Hvordan jobbes denne med i vår barnehage?	s. 17
LIVSMESTRING OG HELSE	s. 20
Følelser	s. 21
Mobbing, krenkelse og uheldige samspillsmønstre	s. 21
LEKENS BETYDNING FOR BARN	s. 24
BARNES MEDVIRKING	s. 25
MANGFOLD OG KULTUR	s. 26
FORUMSPILL	s. 26
ETTERORD	s. 27

INNLEDNING

Ifølge lov om barnehager skal alle barnehager utarbeide en årsplan. Årsplanen skal inneholde informasjon om hvordan barnehagen skal arbeide med omsorg, danning, lek og læring. Dette for å fremme barnas allsidige utvikling og for å ivareta samarbeid med barnas hjem.

Årsplanen er et arbeidsredskap for de ansatte og en dokumentasjon på barnehagens pedagogiske arbeid. Årsplanen skal også gi informasjon om hvordan barnehagelovens bestemmelser om innhold skal følges opp, dokumenteres og vurderes. Konkretisering av barnehagens arbeid for barns medvirkning må beskrives i årsplanen. Den sier noe om våre grunnleggende tanker og holdninger i forhold til hva vi står for som barnehage.

Områdene som er omtalt, er godt innarbeidet i barnehagen. Dette er områder vi har jobbet med over tid.

Barnehagens årsplan fastsettes av barnehagens samarbeidsutvalg og skal følge kalenderåret. Barnehagen utarbeider en 3-årsplan med utgangspunkt i Furustad sin visjon, mål og strategier.

Årsplanen er utarbeidet på grunnlag av:

- Lov om barnehage
- Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver
- Barnehagens vedtekter
- FN's barnekonvensjon
- Furustad barnehages visjon og verdier

Barnehagen ses på som en del av utdanningsløpet der lek, språk og god relasjonskompetanse er spesielle faglige utviklingsområder.

BARNEHAGELOVENS FORMÅLSPARAGRAF

«Barnehagen, skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og dannelse som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

FN s BARNEKONVENSJON|

Artikkel 3 og 12, grunnloven §104 og forvaltningsloven §17:

Alle barn har rett til å bli hørt i saker som vedrører dem og det skal være et grunnleggende hensyn til barns beste.

BARNEHAGENS ULIKE DOKUMENTER

Furustad barnehage har følgende dokumenter som danner grunnlaget for vår pedagogiske virksomhet:

Årsplan del 1

Gjeldende for 3 år av gangen. Inneholder informasjon om hva vi vektlegger og hva som er fundamentet i vår virksomhet. Denne ligger på barnehagens hjemmeside.

Årsplan del 2

Denne gir informasjon om hva som vektlegges gjennom året og hvilke områder vi jobber med. Evalueres hvert halvår. Denne ligger på barnehagens hjemmeside, og på Kidplan. Foreldrene får et eksemplar hver.

Periodeplaner:

Mer detaljert informasjon om planer og aktiviteter i de ulike periodene. Her synliggjøres og refereres det til årsplan, rammeplan og lovverk vi er pålagt å følge. Periodeplanene er for 2 måneder av gangen. Denne måten å planlegge på gjør at vi hele tiden kan ta barnas innspill og

interesser med i våre planer. Barnas alder og modenhet er styrende for hva og hvordan vi tilrettelegger. Planene evalueres etter endt periode, på avdelingsmøte.

Ukeplaner

Gir informasjon om hva som skal skje i løpet av uka. (Dette gjelder kun 3-5 års avdeling) Disse blir lagt ut på Kidplan, som er barnehagens samarbeidende plattform med foreldrene, og den henges opp på foreldrenes tavle i barnehagen. Dersom det skjer planlagte endringer i løpet av uka, varsles dette på Kidplan.

Progresjonsplan

Det er utarbeidet en egen progresjonsplan, som tar utgangspunkt i rammeplanens fagområder (Rammeplan). Den synliggjør progresjon av barns leke- og aktivitetsmuligheter fra 1–6 år. *Progresjon i barnehagen innebærer at alle barna skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang* (Rammeplan s.44) Denne ligger som vedlegg på barnehagens hjemmeside.

Handlingsplan for et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø

Det er utarbeidet en egen plan i forhold til forebyggende mobbing, som også legger føringer for vår psykososiale barnehage, (barnehageloven § 41,42 og 43). Denne ligger på PBLmentor og barnehagens hjemmeside.

Kompetanseutviklingsplan

Det er utarbeidet en kompetanseutviklingsplan for personalet, som tar utgangspunkt i statlige og kommunale føringer, samt i barnehagens føringer og satsningsområder.

Vurderinger og evalueringer av de pedagogiske dokumentene vi har utarbeidet, gjøres i samarbeid på avdelingsmøter, personalmøter og planleggingsdager. Barnehagens pedagogiske innhold formidles også på foreldremøter og styremøter, hvor foreldrene har muligheter til å medvirke og påvirke barnehagens innhold (Rammeplan s.38).

SAMARBEID MELLOM HJEM OG BARNEHAGE

Barnehageloven § 1 «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling». Betegnelsene “hjemmet” og “foreldrene” omfatter også andre foresatte.

Foreldrene er de viktigste omsorgspersonene i barnets liv. Vi vet at nær og god tilknytning til omsorgspersonene er av stor betydning for hvordan barnet senere møter sine omgivelser. Det er du som forelder som er ekspert på ditt eget barn, og du kan tolke ditt barns signaler best av alle. Du gir kjærlighet og oppdragelse, og har hovedansvaret for barnets utvikling.

Vi i Furustad barnehage er bevisste på at barnehagen skal være et supplement til hjemmet. Vi vil være omsorgspersoner for barnet når dere ikke er til stede. Vi ønsker å gi barnet trygghet, omsorg og et godt pedagogisk tilbud.

Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål (Rammeplan). Både foreldrene og personalet må forholde seg til at barnehagen har et samfunnsmandat og verdigrunnlag som det er opp til barnehagens oppgave å forvalte (Rammeplan).

Vi som arbeider i barnehagen, har taushetsplikt etter Forvaltningsloven §13 og Barnehageloven § 20. Videre i samme lov har vi også opplysningsplikt til barneverntjenesten. Dette gjelder alle ansatte i barnehagen. Om vi tror at et barn blir utsatt for omsorgssvikt, blir mishandlet eller barn viser vedvarende alvorlige atferdsvansker inntreffer denne opplysningsplikten.

I Furustad medvirker foreldrene gjennom:

- Oppstartsamtale i tilvenningsperioden
- Overgangssamtale fra liten til stor avdeling
- Foreldremøte for nye foreldre/foresatte og foreldre/foresatte til de som skal bytte avdeling.
- Foreldresamtaler, som tilbys to ganger i året. Eller etter behov fra foreldre eller barnehagens side.
- Foreldremøter
- Årlig brukerundersøkelse
- Daglig dialog
- Foreldrearrangementer
- Samarbeidsutvalget
- Årsmøte

Vi ønsker foreldrenes medvirkning velkommen. Vi er åpne for innspill som gjelder barnehagens drift, faglige planer og barnas ve og vel. Gjensidig åpenhet og tillit er med på å gjøre barnehagen til et trygt og godt sted. Et sted der det er rom for å drøfte utfordringer, og kunne søke råd og veiledning.

• **HVORDAN SAMARBEIDER VI TIL DET BESTE FOR BARNET**

Det er barnehagens ansvar å legge til rette for et foreldresamarbeid som bidrar til å forebygge mobbing og krenkelser. Foreldrene skal tas med i barnehagens arbeid for et godt psykososialt miljø, både gjennom informasjon og medvirkning. Barnehagen legger til rette for en dialog preget av åpenhet og likeverd. Foreldre skal kunne være sikre på at barnehagen tar umiddelbart kontakt med dem dersom de opplever at deres barn er involvert i en uønsket hendelse. Det skal være lav terskel for å melde fra til barnehagen dersom foreldre opplever endret atferd eller mistriksel hos barnet sitt. Foreldrene skal være trygge på at bekymringen tas på alvor. Barnehagen og hjemmet har et felles ansvar for at mobbing og krenkelser ikke får utvikle seg i barnehagen.

Dette er videre utdypet under innhold; Trygt og godt psykososialt barnehagemiljø.

OVERGANGER

• TILVENNING

Målet for tilvenningsperioden er å gjøre barn og foreldre trygge i en barnehagehverdag.

Overgangen fra hjemmet til barnehagen skal ikke oppleves som et brudd, men som en utvidelse av muligheten for kontakt og nye erfaringer. Hvor lang tid dette tar, og hvordan barn og foreldre oppnår trygghet, er ulikt fra barn til barn og foreldre til foreldre

Omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel (jfr Rammeplan s.19). Vi ønsker å møte foreldre med forståelse og respekt, og at barnehagen skal være en arena for gode menneskemøter. For å få til dette er dialog det viktigste redskapet vi har. Vi må vite noe om barnet for å kunne gi et godt tilbud, og foreldrene må vite noe om oss for å kunne kjenne trygghet. Barn trenger en trygg base for å få overskudd til å utforske og gjøre seg kjent.

Der det er barn med behov for ekstra omsorg og hjelp til utvikling og læring, er det ekstra viktig at personalet får vite hvordan de skal forholde seg og samarbeide med barnet. Og hva som fungerer best i hverdagen og i ulike situasjoner.

Vi legger til rette for dette ved:

- 4 besøksdager på 0-3 års avdeling. Besøk før oppstart for barn som starter på 3-5 års avdelingen.
- Kontaktperson; en voksen har hovedansvar for dialog med foreldrene og bruker tid til å gjøre seg kjent med barnet og tilrettelegger for en trygg og god oppstart i barnehagen.
- Oppstartsamtaler hvor man utveksler nødvendig informasjon om barnet og dets behov og rutiner. Det legger grunnlaget for en god start og danne et tillitsforhold på samarbeidet med foreldrene.
- Det henges opp bilder og navneskilt av barnet og foreldrenes navn
- Den daglige uformelle dialogen

• OVERGANG MELLOM AVDELINGENE

I august starter de eldste barna på Marihøna, på Maurtua. I god tid før overgangen bruker vi tid på å bli kjent med den nye avdelingen, og det som følger med. Overgangen fra liten til stor avdeling ønsker vi å gjøre så god som mulig for både barn og foreldre. Allerede høsten før begynner å bli kjent med hverandre i forbindelse med møtevirksomhet. Vi passer barna på den andre avdelingen når det skal avvikles avdelingsmøter. Dette starter vi først med når vi ser at barna er trygge på avdelingen. Før den tid har de voksne brukt tiden vi er ute sammen til å bli kjent med hverandres barn. De eldste barna på Marihøna har også muligheter til å være ute med barna på Maurtua dersom de ikke skal sove. I vårhalvåret er barna på Marihøna, sammen med en kjent voksen, på korte besøk på Maurtua. Når barna er på besøk på stor avdeling blir de enda bedre kjent med avdelingen, personalet og barna. Noen ganger går også en liten gruppe på tur med Maurtua, og noen ganger spiser vi lunsj sammen.

En del av prosessen ved å forberede barna på at de skal over på Maurtua handler om selvstendighetstrening hvor vi blant annet øver på å kle av og på oss så godt vi kan. De som er klare for det øver på å gå på do.

Vi arrangerer også et foreldremøte på våren for de foresatte med barn som skal over på stor avdeling fra august.

Målet er at barna skal få bli kjent med barn og voksne i et rolig tempo, bli trygg på sin nye avdeling, og etter hvert knytte seg til sine nye omsorgspersoner.

• OVERGANG BARNEHAGE TIL SKOLE

Barnehagelovens Formålsparagraf sier følgende:

«Barnehagen skal støtte barns nysgjerrighet, vitebegjær og lærelyst og bidra til et godt grunnlag for livslang læring. Læring er nært sammenvevd med lek, oppdragelse og omsorg. Barn kan lære gjennom alt de opplever og erfarer på alle områder.»

Siste året barna går i barnehagen før skolestart er de med i «klubben» (skolegruppa). Klubben er med på å skape en fellesskapsfølelse, og de får oppgaver og ansvar som gjør de mer robuste til å møte skolen på en best mulig måte.

Skolestarterne øver seg blant annet på å holde orden i sakene sine og på plassen sin. Det øves på å kle av og på seg selv og gjøre vurderinger i forhold til hva som er lurt å ta på.

Det å tørke seg selv etter toalettbesøk og passe på egen hygiene er viktig å kunne før skolestart. Og det å vente på tur og rekke opp hånden øves det spesielt på når det er klubbdag.

I tillegg ønsker vi å pirre nysgjerrigheten til barna på ulike områder og arenaer, da det aller viktigste er at det skal være spennende og gøy å gå i klubb.

Nysgjerrighet er drivkraften bak ønsket om å vite – vitebegjær.

Nysgjerrighet driver oss fremover i vår utvikling - lærelyst.

Nysgjerrighet er drivkraften vår – grunnlag for livslang læring.

Skolestartergruppa har klubb en gang i uka hvor de har ulike aktiviteter.

På første klubbdag er det innføring i demokratisk valg. Da velger vi navn på klubben.

I klubben blir det en del eksperimenter.

Eksperimenter er spennende og gøy. Barna lærer å iakttå, undre seg, eksperimentere, systematisere, beskrive og samtale om fenomener i den fysiske verdenen. De får erfaring i hvordan teknikk kan brukes i leken og i hverdagslivet.

Det er planlagte aktiviteter som tar sikte på å stimulere barnas skrive - og leselyst. Her blir barna stimulert og oppmuntret til å lytte, samtale og leke med lyd, rim og rytme, og fabulere ved hjelp av språk på en morsom måte.

Barna får også kjennskap til tall, trening med å telle og multiplisere. De får trening i å konsentrere seg over lengre tid, vente på tur, vinne og tape.

Barnehagen er også en LIVSGLEDE BARNEHAGE, og har etablert et samarbeide med Bugårdssenteret. Som livsgledebarnehage er vi i klubben jevnlig på besøk på sykehjem og ser på de eldre som en ressurs og er opptatt av å stimulere til felles aktivitet. Dette har vist seg å ha en helsefremmende effekt for de eldre og i tillegg øver barna sine sosiale ferdigheter gjennom glede og samspill.

Det blir utarbeidet egne planer og begrunnelse for våre valg, for skolegruppa. De legges ut på Kidplan og de det gjelder får den også i papirutgave.

Barnehagen samarbeider med skolen for å sikre en god og trygg overgang, spesielt for de barna som trenger det mest. På våren blir barna invitert til å komme på besøk til den skolen de skal gå på (dette gjelder ikke alle skoler).

Sandefjord kommune har også utarbeidet et overgangsskjema som dere får utdelt i barnehagen. Skjema leveres til barnehagen og barnehagen stiller seg til disposisjon dersom det er ønskelig med hjelp eventuelt drøftinger rundt punktene på skjema.

I samarbeid med dere foreldre tar vi også kontakt med skolen dersom det er opplysninger som anses som nødvendig at skolen får. Dette for at barnet og dere foreldre skal bli ivaretatt og få en best mulig oppstart som gir bedre muligheter for læring.

VÅR PEDAGOGISKE PLATTFORM

«LÆRING OG MESTRING I ET LØSNINGSFOKUSERT PERSPEKTIV»

Vi bruker LØFT (løsningsfokusert tenkning) som redskap for å løfte frem det som fungerer, og reflektere over kloke grep. Det er en måte å kommunisere med barn og voksne på som bidrar til refleksjon over egne handlinger og valg (jfr. Rammeplan, dannelses s. 9).

Ved bruk av LØFT gir vi barn og voksne mulighet til aktiv medvirkning, bli møtt som subjekt og mulighet til å skape sin egen dag ut ifra sitt eget ståsted.

LØFT setter barnet i sentrum. Vi gir barnet mulighet til å reflektere rundt egne tanker og behov. Ved å stille spørsmål og undre seg sammen med barnet, åpnes muligheten for egen innsikt og muligheter for ny læring (jfr. Rammeplan s.27) Ved at vi voksne ser barna og kommuniserer på en måte som skaper positive følelser og mestringsfølelse hos barnet, legges grunnlaget for et godt selvbylde.

Ved å gi barna mulighet til å erfare og kjenne etter egne behov, og muligheter til å forme sin egen hverdag gjennom refleksjon, får de også mer kunnskap og forståelse for andre. Dette fører til bedre relasjoner og sosiale ferdigheter

Hvordan styrke barns selvfølelse?

For å forstå hvordan vi kan styrke barns selvfølelse, er det viktig at vi voksne prøver å sette oss inn i, og har forståelse for at det ligger tanker bak den utløsende handlingen eller det verbale uttrykket. Barn tenker hele tiden. Tankene er påvirket av hvordan barnet har det. Dette utløser følelsesmessige stemninger som igjen påvirker handlingsmønsteret. Hvordan barn ser på seg selv(selvbylde) er styrende i forhold til hvordan barnet tenker og deretter føler (selvfølelsen). Dette påvirker måten barn samhandler (handling) med andre barn og voksne, og resultatet kan være positivt eller «negativt» (selvtillit).

Eksempel:

Barn som har et lavt selvbylde kan tenke uhensiktsmessige tanker om seg selv. Dette påvirker følelsene og den påfølgende handlingen. Handlingen kan f.eks. være at barnet blir usikker og trekker seg unna det sosiale fellesskapet. Eller det kan være motsatt. Barnet viser fysisk utagering hvor det gir uttrykk for å «tøffe» seg. I tillegg uttrykker hun/han verbalt at hun/han

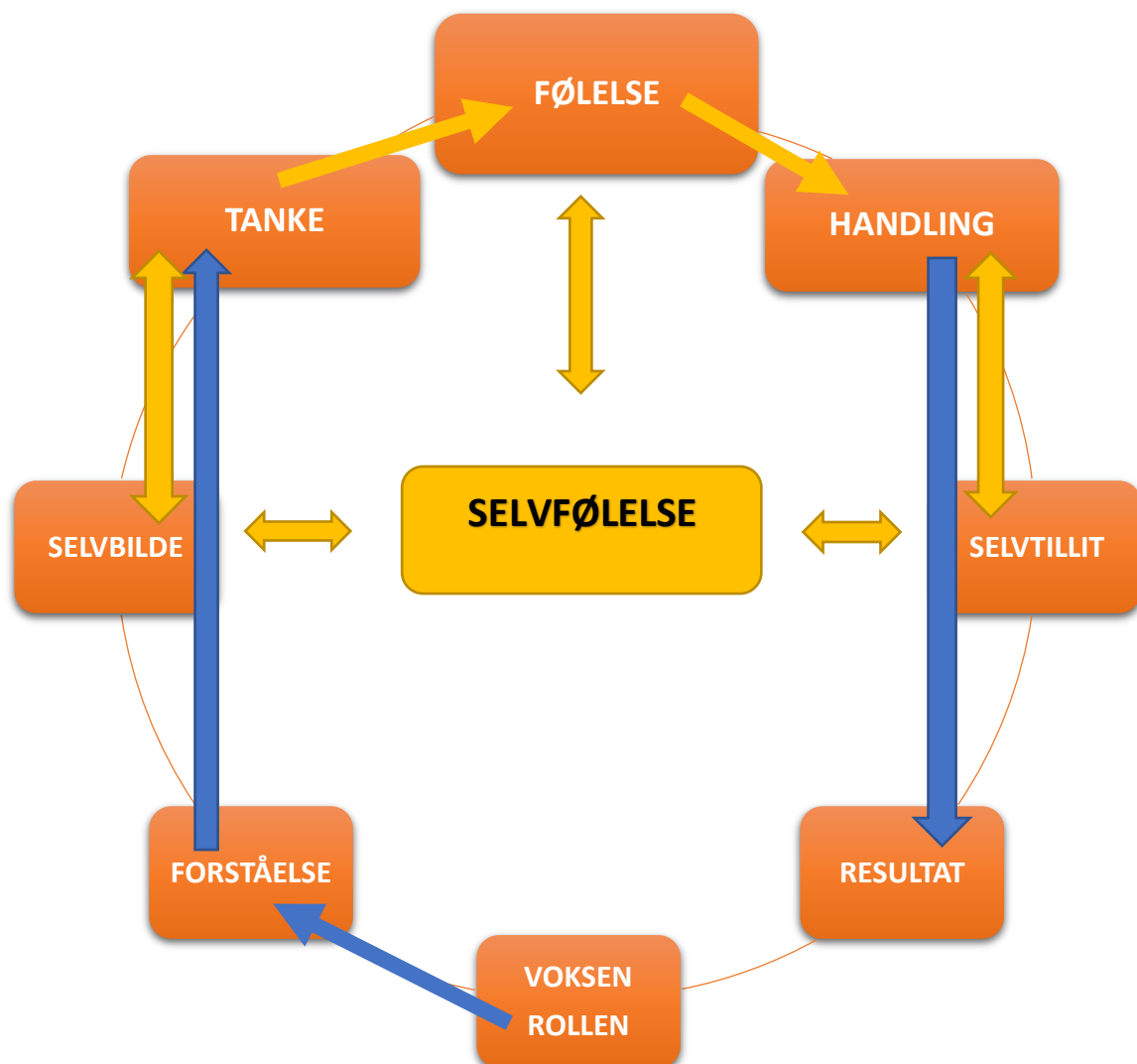
mestrer det meste. Barn kan gi uttrykk for «høy selvtillit» selv om selvbilde er lavt. For at begge disse skal styrkes, er det viktig å ha fokus på barnets selvfølelse og jobbe med denne.

Barnets selvfølelse påvirker selvbildet (hvordan tankene styres positivt eller negativt) og deretter følelsene, som styrer hvordan vi synliggjør selvtilliten via handlinger på godt eller vondt. Rammeplan s.44 sier, «progresjon i barnehagen innebærer at alle barn skal utvikle seg, lære og oppleve fremgang». For at barn skal oppleve fremgang, utvikle seg og lære er tankene og opplevelsene barnet har om seg selv viktig. Dette krever varierte leke-, aktivitets- og læringsmuligheter som tar utgangspunkt i barnets ståsted (Viser også til barnehagens progresjonsplan, som ligger på barnehagens hjemmeside).

Voksenrollen er viktig i møte med barnet. I vår måte å samhandle med barnet på, påvirker vi barnets selvfølelse. Det kreves tilstedeværende voksne som ser barnet og prøver å forstå hva de tenker, og hva som ligger bak handling eller verbal ytring. Ved bruk av LØFT – (kommunikasjon - anerkjenne og bekrefte barnets følelser), kan det gjøre en forskjell i handling/resultat. Når barna erfarer at de blir forstått, legger vi grunnlaget for en god selvfølelse. Selvbildet blir styrket, og selvtilliten til å «våge og tørre».

Det er viktig at barnet blir møtt ut fra sine ferdigheter, erfaringer, interesser, kunnskap og behov (jfr. Rammeplan s.44 “progresjon”).

HVORDAN STYRKE BARNS SELVFØLELSE?



AKSJONSLÆRING

Vi bruker aksjonssirkelen som et redskap for å tilrettelegge for en hensiktsmessig måte å tenke og handle på, relatert til barnets utvikling og læring.

Aksjonslæring handler om å ha en forskende og systematisk tilnærming på ulike problemstillinger som dukker opp, og evne å stille spørsmål som skaper refleksjon. Gjennom aksjonssirkelen bruker vi spørsmål som fokuserer på å lete etter det som fungerer. «I hvilke situasjoner fungerer det godt for barnet?» «Når er barnet i god lek?» o.l. (LØFT)

Etter en observasjonsperiode drøfter personalet sammen og utveksler erfaringer ut fra hva vi har observert. Deretter utformes det tiltak som f.eks. lekegruppe, språkgruppe, skifte gruppe o.l. for å se om dette fører til en positiv endring.

Deretter observeres tiltakene for så å drøfte hva som har bidratt til endringer i riktig retning for barnet. Dette skaper også gode læringssituasjoner for personalet.

Til slutt stiller vi oss spørsmål som «hva har vi gjort?», «hva har vi lært?» og «hva er lurt å ta med seg videre?» (se aksjonssirkelen s. ?).

Ved bruk av aksjonssirkelen er det lettere å se fastlåste mønstre, som igjen gjør at vi kan se nye handlingsalternativer.

Styrken i aksjonslæringen er at den gir muligheter til å finne løsninger og tiltak ovenfor vanskelige/utfordrende problemstillinger som utvikler både barn og voksne.

Erfaring er ikke hva som hender, men hva en gjør med det som hender.

AKSJONSSIRKELEN



TRYGT OG GODT PSYKOSOSIALT BARNEHAGEMILJØ

VÅR VISJON

«EN SUNN SJEL I ET SUNT LEGEME»

Vi må ha balanse i livet vårt! Det innebærer at både kroppen, hodet og hjerte har det bra!

I Furustad barnehage ønsker vi å fremme psykisk og fysisk helse, slik at barna kan få en opplevelse av egenverd og livskraft, og at de kan få oppleve muligheter for å mestre hverdagens utfordringer.

Vi jobber med å støtte og veilede barnet til å utvikle seg positivt for å bli et trygt og selvstendig barn.

• DANNELSE, OMSORG OG LÆRING

Dannelse = Livslang prosess som skjer i interaksjon mellom individ og samfunn hvor vi utvikler evnen til å reflektere over egne handlinger og væremåte

Vi formes og dannes hele livet. Samfunnets normer og regler legger premisser for dannelsesprosessen, samtidig som vi preges og formes av de menneskene vi møter på veien. Maslows behovspyramide beskriver menneskenes grunnleggende behov. Disse må være ivarettatt for at vi skal kunne utvikle oss, og ha positive og gode tanker om oss selv. Målet er at vi skal kunne bruke våre ressurser på en god måte og utvikle et positivt selvbilde.

For at barn skal kunne utvikle seg og bruke sine iboende ressurser, må de grunnleggende behovene for trygghet og omsorg være dekket. For å føle oss trygge er vi avhengig av å bli sett, bekreftet, anerkjent og ha følelsen av å bli forstått. De voksnes væremåte må også være preget av forutsigbarhet. (jfr. Rammeplan s.19 - Ivaretagelse av barns behov for omsorg)

Å bli sett og forstått følelsesmessig er med på å gi barnet en forståelse av seg selv. Det kan være med på å bygge barnets selv – det å finne ut hvem man er, (Barns dannelsesreise)

Barn skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Bærekraftig utvikling omfatter natur økonomi og sosiale forhold og er en forutsetning for å ta vare på livet på jorden slik vi kjenner det. Barnehagen har derfor en viktig oppgave i å fremme verdier, holdninger og praksis for et bærekraftig samfunn (jfr. Rammeplanen s. 10) Og i tillegg skal barnehagen bidra til å fremme barnas tilhørighet til samfunnet, naturen og kultur. (jfr. Rammeplan s. 21 – Fremme danning)

For å lære og tilegne oss ny kunnskap, er vi avhengig av et miljø som gir rom for å prøve og feile, og gjøre erfaringer. I tillegg må vi også få muligheter og hjelp til å reflektere over egne handlinger og erfaringer. De voksnes oppgave blir å tilrettelegge for undring, nysgjerrighet og skaperkraft. Læring skjer i samhandling med menneskene og miljøet vi er en del av.

I vår barnehage er vi opptatt av barn i bevegelse da dette legger et godt grunnlag for fysisk og psykisk helse. Kropp og sinn har en sammenheng, og når barn får bevege seg allsidig i varierte omgivelser påvirker dette både selvfølelsen, utforskertrangen og ikke minst de motoriske ferdighetene (både fin - og grovmotorikk). Når barn får mulighet til å boltre seg fra tidlig alder, automatiseres bevegelsene raskere og konsentrasjonen kan rettes mot språk og tankeevne. Dette er viktige elementer i forhold til barns opplevelser av trygghet og mestring, som igjen danner grunnlaget for barnets fysiske og mentale helse.

Den store uteplassen vår og ukentlige turer i skog og mark gir barna mange og varierte opplevelser og erfaringer. Barn skal gjøre erfaringer med å gi omsorg og ta vare på omgivelsene og naturen (jfr. Rammeplan, bærekraft s. 11).

Barnehagen er pålagt å ta hensyn til barns medvirkning (jfr. Rammeplan s.24) Vi tolker det på den måten at barna skal ha mulighet til å skape sin egen hverdag. Vi mener at det er viktig at barn får mest mulig frihet til å velge hva de vil holde på med, og hvor de vil leke. Det vil si å få anerkjennelse for den de er og gi dem respekt og tillit for sine valg. Gjennom å være veiledere og gode rollemodeller for barnet, vil deres ønsker, behov og følelser kunne bli i varetatt. (jfr. Rammeplanen s.21 og 22 – Fremme danning og læring)

For å beskrive hvilke grunnleggende behov som må være dekket for at barn skal utvikle seg til selvstendige tenkende og dannede mennesker, har vi tatt utgangspunkt i Maslows behovspyramide.

MASLOWS BEHOVSPYRAMIDE

VEIEN TIL TRYGGHET OG SELVREALISASJON/ MESTRING

For å synliggjøre vår måte å jobbe på i forhold til «Vår filosofi» og «Vår visjon» har vi valgt å ta utgangspunkt i Maslows behovspyramide. Denne gir en oversikt på hva som skal til for at vi skal kunne ha balanse i livet vårt, og for å kunne gi mulighet til å bli den «beste utgaven av oss selv».

Barnehagen skal støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrig til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratisk fellesskap (jfr. Rammeplanen s. 21 - dannelse)



Psykolog Abraham Maslow har sammenliknet behovene våre med lagene i en pyramide. Han deler denne pyramiden inn i fem lag, det ene på det andre. De mest grunnleggende behovene ligger nederst i pyramiden. På toppen finnes de høyeste menneskelige behovene som Maslow kaller selvaktualiseringsbehovene. For å kunne fungere på det høyeste nivået, må de lavere behovsnivåene være dekket. Først de fysiologiske behovene, deretter trygghetsbehovene, kontaktbehovene og selvhevdelsesbehovene.

Grunnbehov

I behovspyramiden er de fysiske behovene grunnsteinene. Dette er f.eks mat, drikke og beskyttelse mot kulde og varme.

Trygghet og sikkerhet

Laget eller nivået som ligger over de fysiologiske behovene, kalles trygghetsbehovene. Dette er behovene for trygghet, stabilitet, struktur, orden og regelmessighet.

Sosial tilhørighet

Når de fysiologiske behovene og trygghetsbehovene er tilfredsstilt, vil kontaktbehovene komme i fokus. Dette er behovene for kjærlighet, vennskap og kontakt. Disse er styrende for tanker, følelser og atferd.

Sosial status

Til selvhevdelsesbehovene regnes behovene for å gjøre seg gjeldende, vinne anerkjennelse og oppnå respekt.

Selvrealisasjon

På toppen av behovspyramiden finner vi selvaktualiseringsbehovene, som er de viktigste menneskelige behovene. I motsetning til de fire lagene nedover i pyramiden, er selvaktualiseringsbehovene umettelige. Vi gir aldri opp med å lære, leke, samle kunnskaper, forstå mer, skape ting, søke nye utfordringer og utvikle oss videre.

Drivkraften til å nå toppen av pyramiden drives av evnene til å være nysgjerrig på, og undre seg over, reflektere og ta utfordringer. Derav kommer opplevelsen av mestring og selvrealisering!

Ved å ta utgangspunkt i Maslow behovspyramide, mener vi også at vi jobber ut fra et **bærekraftig perspektiv.**

Det er viktig at det grunnleggende er på plass og at barn skal lære å ta vare på seg selv og hverandre og etter hvert omsorg for andre og omgivelsene vi lever i.

Vi har derfor et ansvar i forhold til, å fremme gode verdier og holdninger, ut fra seg selv og i takt med omgivelsene. Og at handlinger som utøves har konsekvenser på godt og vondt. Som voksne i barnehagen er det viktig å trygge og støtte barnas evne til å utvikle kritisk sans og det å handle etisk og utøve solidaritet. Dette for å ivareta seg selv og omgivelsene.

HVORDAN JOBBER VI I VÅR BARNEHAGE?

- **Grunnbehov:**

Næringsrik mat og drikke

Vi tilrettelegger for næringsrik mat og drikke, som grovt brød og sunt pålegg. Det serveres frukt, lett-melk, og det lages sunn «bursdagsmeny».

Det er lagt opp til at barna på stor avdeling selv kan hente kopper og drikke vann når de er tørste. Barna er med på å påvirke når de skal spise og bli bevisste på å kjenne etter når de er sultne, ved frokost og ettermiddagsmåltidet.

Barn med allergier/matintoleranse får den maten som er tilpasset deres behov.

Søvn, hvile og ro

Det blir lagt til rette for soving og ivaretagelse av individuelle behov. Barna på småbarns - avdelingen har ulike behov for søvn og hvile. De har tilbud om å sove i seng eller vogn i forhold til hva de er vant til hjemmefra.

Blir barna slitne i løpet av dagen har de mulighet til å ligge på sofaen eller på en madrass.

Når barn trenger ro og fred, får de mulighet til å trekke seg tilbake, lese, leke eller slappe av alt etter behov.

Hygiene

Vi legger opp til gode vaner i forhold til å vaske hender før måltider og vask av hender etter toalettbesøk. Gode rutiner i forhold til vask rundt munn og hender etter mat når det er behov.

Barna skal også lære seg å bruke papir når de tørker snørr.

Ved bleieskift brukes det engangshansker, papirkluter og nytt håndkle for hvert barn. Bleier kastes umiddelbart ut i søppelbøtte ute.

Vasker og toaletter er tilrettelagt ut fra barnas høyde + krakker til å stå på. Dette gjør at barna selv kan ordne opp.

«Tak over hodet»/luft»

Vi har to avdelinger – 1-3 år og 3-5 år. Barna gis mulighet til å veksle mellom å være ute og inne. Ventilasjonsanlegget på huset sørger for å gi god luftkvalitet. Påkledning til barna skal være i forhold til temperatur. Barna får selv erfare og kjenne etter. Fryser de, tar de på mer klær og motsatt. Dette er avhengig av barnets alder.

- **Trygghet og sikkerhet**

Små barn har grunnleggende behov for beskyttelse, trøst og trygghet. Dersom barnet ikke får dekket dette behovet kan det få konsekvenser for læring, mestring og den sosiale og språklige utviklingen.

Omsorg er en forutsetning for barns trygghet og trivsel, og for utvikling av empati og nestekjærlighet (jfr. Rammeplanen s.19)

Vårt mål er at barna skal ha det godt i barnehagen, og at de opplever følelsesmessig trygghet.

For å oppnå dette må de ha en nær relasjon til minst en voksen i barnehagen. For at barn skal oppleve trygg tilknytning til en voksen må det etableres en nær og omsorgsfull relasjon preget av lydhørhet, nærhet, ømhet, innlevelse og vilje til samspill. Det er viktig at den voksne er følelsesmessig tilstede og ser, bekrefter og anerkjenner barnet og dets følelser.

Når barnet starter i barnehagen får de sin egen kontaktperson. Det er viktig at barnet får forholde seg til en voksen i starten og at tilvenning skjer gradvis.

Faste rutiner er med på å skape trygghet og forutsigbarhet for barnet. I tillegg er det viktig med mindre grupper, slik at barnet gradvis kan bli godt kjent med de voksne, bygninger, ute -og inne arealet og de andre barna.

Vi er opptatt av at det skal være få, men tydelige rammer. Dette mener vi skaper forutsigbarhet og tydelighet i barnas hverdag. På stor avdeling deles barna i faste grupper. Her vektlegges det at de får være sammen med vennene sine. På denne måten sikrer vi at hvert enkelt barn blir sett og hørt. Dette er med på å skape trygghet og oversikt for barn og voksne.

For at barna skal ha det best mulig i barnehagen, er vi avhengig av et godt foreldresamarbeid og daglig dialog og informasjonsutveksling vedr. barnets trivsel etc.

Barna blir anerkjent og bekreftet i forhold til behov, ønsker og følelsesmessig ytringer. De får medvirke i hverdagen og være med på å forme sin egen dag etter egne behov og felleskapet i gruppa.

Det er faste rutiner rundt samling, måltider og påkledning, og barna har sine faste plasser i garderoben.

Det er et personale som jobber under samme forutsetninger hvor voksnes tilstedeværelse blir vektlagt og enkeltbarnet er i fokus. Vi bruker LØFT som metode i vår kommunikasjon med barna. Dette innebærer at de får mulighet til å reflektere over egne behov og handlinger, og selv er med på å finne løsninger.

Det er lagt vekt på at barnas lek skal ha gode vilkår i barnehagen.

Den voksnes ansvar er å sørge for at de ulike grunnbehovene blir dekket av omsorgsfulle gode voksne som tar barnets følelser og behov på alvor. Voksne som ser og anerkjenner barnet.

- **Sosial tilhørighet:**

Sosial tilhørighet er å være en del av et felleskap, kultur og tradisjoner. Et sted der vi har frihet til å være oss selv og bli akseptert for den vi er.

I barnehagen tilrettelegges det for at barn skal kunne være både alene og sammen, i mindre og større grupper. I vår barnehage er vi opptatt av at barna skal få være med på å forme sin egen dag. Vi er opptatt av å synliggjøre barnets styrker for seg selv og andre. Det handler om at hver og en skal være synlig i et felleskap. Når vi deler barna inn mindre grupper er vi mer synlig for hverandre og det gis større rom for å ytre seg og bruke språket aktivt. Vi deler barna i mindre grupper når vi er på tur, 5 års - gruppa og samling. Det kan også være lekegrupper, lesegrupper etc. Når vi har forumspill er dette ofte med hele barnegruppa på 3-5 års avdelingen.

For at barn skal kjenne trygghet til å ytre egne behov og tanker må de voksne vise barnet respekt, tillit og anerkjenne barnet for den det er. Dette innebærer å få bekreftelse og forståelse for behov og følelser.

Foreldreettermiddager og dugnader er med på å legge til rette for fellesskapsopplevelser mellom barnehage og hjem. Her blir vi kjent med hverandre på en mer uformell måte og barna kan selv synliggjøre noe av sin barnehagehverdag for foreldrene.

- **Sosial status:**

Med sosial status mener vi å være inkludert i felleskapet hvor dine egenskaper blir verdsatt. Vi jobber med LØFT som metode i forhold til kommunikasjon. Dette innebærer muligheten for å reflektere over egne handlinger og valg, og kjenne etter egne behov. På denne måten får barn både ytre egne behov og tanker, og være med på å forme sin egen dag. Barna blir lyttet til, bekreftet og anerkjent for den de er.

I tillegg er de en del av et sosialt felleskap hvor felleskapets normer og regler er gjeldende. I dette felleskapet lærer de også noe om andres behov og ønsker.

Ved å synliggjøre hvert enkelt barn på en positiv måte i forhold til resten av gruppa er vi med på å legge grunnlaget for opplevelsen av felleskap og sosial status. Dette kan bli være fremhevelsen av enkeltbarn i samlinger/bursdager/forumspill, samtaler med barn, fremheve barnets styrker, bekrefte og forsterke positive handlinger.

- **Selvrealisasjon:**

Når alle behovene i pyramiden er dekt kommer vi til det som er selvrealisering. Dette handler om å få bruke egne ressurser og være i utvikling. Da har vi følelsen av å være god nok som vi er. Prøve og feile er en naturlig del av det å være i utvikling og tilegne seg ny kunnskap. Et godt selvbilde er med på å skape god helse og gode sosiale relasjoner.

I barnehagen skal barna få delta i beslutningsprosesser og utvikling av felles innhold. Barna skal støttes i å uttrykke synspunkter og skape mening i den verden de er en del av. Gjennom samspill, dialog, lek og utforskning skal barnehagen bidra til at barna utvikler kritisk tenkning, etisk vurderingsevne, evne til å yte motstand og handlingskompetanse, slik at de kan bidra til endringer. (jfr. Rammeplan s.21 - Fremme dannings)

LIVSMESTRING OG HELSE

Livsmestring er å utvikle ferdigheter og tilegne seg praktisk kunnskap som hjelper den enkelte å håndtere medgang, motgang, personlige utfordringer, alvorlige hendelser, endringer og konflikter på best mulig måte. Å skape en trygghet og tro på egne evner til å mestre fremtiden.

«Barnehagen skal ha en helsefremmende og forebyggende funksjon og bidra til å utjevne sosiale forskjeller. Barnas fysiske og psykiske helse skal fremmes og barnehagen skal bidra til barnas trivsel, livsglede, mestring og følelse av egenverd. Og forebygge krenkelser og mobbing»

«Sosial kompetanse er en forutsetning for å fungere godt sammen med andre og omfatter ferdigheter, kunnskap og holdninger som utvikles gjennom et sosialt samspill» (jfr. Rammeplan s.11)

Psykososial helse forbindes med opplevelser av trygghet, mestring, nærhet og livsglede. Tilhørighet og trygghet er avgjørende faktorer for små barns naturlige utvikling, og disse behovene dekkes i stabile, positive relasjoner med andre barn og voksne.

Vi lærer og erfarer gjennom samhandling med hverandre. Hvordan vi samhandler med andre mennesker er avgjørende for hvordan vi utvikler oss som mennesker. Å lære og tilegne seg gode sosiale ferdigheter er med på å danne utgangspunktet for vennskap og sosial tilhørighet. Utvikling av sosiale ferdigheter handler om å kunne ta imot og gi omsorg, og ha ferdigheter og kunnskap om hvordan omgås hverandre på en positiv måte. Å lære og utvise omsorg for seg selv er første steget i å kunne utøve omsorg for andre.

Barn med god psykisk helse vil ha større mulighet for å åpne seg for læring, for vennskap og ikke minst stole på egen magefølelse fremfor hva «flokken» gjør, når de skal ta viktige avgjørelser. Det handler om å styrke deres fysiske og psykiske robusthet.

Som voksne legger vi et grunnlag for at barna kan utvikle seg til trygge, balanserte og robuste mennesker. Det å møte barnas følelser står helt sentralt. På den måten skaffer de seg kunnskap og erfaring på områder som selvhevdelse, selvregulering og empati. Dersom barna blir møtt på sine følelser og emosjoner, vil de forstå sitt eget reaksjonsmønster bedre, og de vil også lære seg å forstå hvorfor andre reagerer som de gjør. Alle følelser må rommes for at barna skal få muligheten til å regulere sine egne emosjoner.

Barn trenger erfaring med at ting ikke går som de ønsker og kjenne på det å være sint. Da er det viktig med voksne som bekrefter følelsen og hjelper det til å finne ut av hva som gjør de sinte og hvilke valgmuligheter de har. Det kan også være til hjelp for å håndtere motstand (robusthet). Når vi har emosjonell trygghet, er det også lettere å kunne tolke og samhandle med andre i et sosialt samspill.

Det å lære å mestre livet, er viktig fra barna er små. Hvordan voksne møter barna på deres reaksjonsmønster er avgjørende i forhold til hvilke erfaringer de tar med seg videre.

Livsmestring handler også om at barn må møte erfaringer på ting de ikke liker og ting som utfordrer. Det ligger mye omsorg i det å si nei.

Barn kan bli frustrerte når de ikke får dekt sine behov og det kan resultere i gråt og sinne. Det kan være deres måte å orientere seg på, for å finne ut hvordan en skal mestre livet. Hvordan den voksne møter gråt/sinne, påvirker hvordan barn møter omverdenen sosialt og verbalt. Og det påvirker selvfølelsen.

Eksempel: Dersom den voksne unngår at barnet skal gråte/bli sint, ved å gjøre som barnet ønsker, opplever ikke barnet nye erfaringer som kan hjelpe det i møte med andre.

Dersom den voksne bekrefter følelsen barnet har og veileder/hjelper det i situasjonen, vil barnet få nye erfaringer som det kan bruke i møte med andre, som mestrer livet på andre måter enn seg selv.

«Barnet vokser mentalt ved å finne seg selv i andres og de voksnes bevissthet og omtanke»

Sitat: av Finn Skårderud

- **FØLELSER**

Alle har følelser hele tiden. Det er følelsene som er avgjørende for hvordan vi samhandler med omgivelsene og «styrer» atferden vår. For at barn skal bli trygge på å vise følelser og lære å uttrykke seg på en måte som er mulig å forstå for andre, trenger barn å få bekreftet følelsene sine. Ved å si at man ser hvordan barnet har det, sier man både at det er fint å vise følelser og barna får hjelp til å uttrykke seg.

Når et barn blir sett, anerkjent, forstått og bekreftet bygges selvfølelsen, selvbildet og selvtilliten.

For å få kjennskap til egne og andres følelser er det viktig å snakke om og øve seg på å kjenne etter.

I barnehagen snakker vi om ulike følelser. Vi får barna til å beskrive hvordan ulike følelser kjennes i kroppen, og hvordan vi kan gjenkjenne ulike følelser hos andre. Dette foregår i lek, forumspill og i sekvenser hvor det føles naturlig å ta opp temaet.

Forumspill, «Steg for steg» og «Hjerteprogrammet» er pedagogiske verktøyer som kan brukes i forhold til å øve sosial kompetanse hvor følelser, vennskap, medvirkning og språklige ferdigheter er sentrale temaer.

BRAVO er et verktøy som stimulerer sanser og språkutvikling. Dette brukes på Marihøna.

- **MOBBING, KRENKELSE OG UHELDIGE SAMSPILLSMØNSTRE**

§41 Nulltoleranse og forebyggende arbeid. Denne paragrafen inneholder tre krav. Det første kravet innebærer at barnehagen ikke skal godta ulike krenkelser. Det andre kravet er at alle ansatte griper inn i forbindelse med krenkelser. Det tredje og siste kravet handler om at barnehagen må jobbe systematisk med forebygging.

§42 Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø - aktivitetsplikten. Den gjør det klart hva de ansatte i barnehagen må gjøre for å sikre at alle barna har et trygt og godt barnehagemiljø og sørge for at de opplever tilhørighet, mestring og trivsel. Aktivitetsplikten i § 42 er ikke kun knyttet til krenkelser som mobbing og utestengelse. Aktivitetsplikten utløses ved mistanke eller kunnskap om at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen. Det kan være ulike grunner til at barn ikke har det trygt og godt, og trenger ikke være knyttet til mobbing eller krenkelser. Aktivitetsplikten skal sikre at barnehagene handler raskt og riktig når et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen

§ 43 Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn. En skjerpet aktivitetsplikt innebærer at personalet i barnehagen skal melde ifra til styrer ved mistanke om eller kjennskap til at en som arbeider i barnehagen, utsetter eller har utsatt ett eller flere barn for krenkelser

- Det er nulltoleranse mot mobbing og andre krenkelser i barnehagen.
- Barnehagen har en aktivitetsplikt som krever at barnehagen følger med på hvordan barna har det, og undersøker og setter inn tiltak når personalet har mistanke om at ett eller flere barn ikke har det bra i barnehagen.
- Alle som arbeider i barnehagen får plikt til å melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om, eller kjennskap til, at et barn ikke har det trygt og godt i barnehagen.
- Det innføres skjerpet aktivitetsplikt dersom en ansatt krenker barn i barnehagen.
- Styrer er ansvarlig for at barnehagen håndterer og følger opp meldinger på en ansvarlig måte.
- Kommunen som barnehagemyndighet skal påse at barnehagene følger lovendringen gjennom godkjenning, veiledning og tilsyn

Den viktigste måten å forebygge mobbing på i barnehagen, er å lære barna sosiale ferdigheter, hvordan de skal være sammen med andre, hvordan leke sammen, få venner og hvordan snakke med hverandre.

Personalet må gjenkjenne tegn på negative samhandlingsmønster når dette skjer, og arbeide aktivt for at dette ikke utvikler seg eller vedvarer

Et inkluderende miljø med gode samhandlingsmønstre krever kontinuerlig innsats av alle over tid. Det må være tydelig at det er de negative handlingene man ikke aksepterer, barna er like verdifulle.

Vi jobber jevnlig med observasjon for å avdekke begynnende negative samhandlingsmønstre og drøfter på avdelingsmøtene hver uke hvilke tiltak som skal prøves ut til neste uke dersom det observeres uhensiktsmessig atferd.

Barnehageloven, § 42. Plikt til å sikre at barnehagebarna har et trygt og godt psykososialt barnehagemiljø (aktivitetsplikt)

Alle som arbeider i barnehagen, skal følge med på hvordan barna i barnehagen har det.

Alle som arbeider i barnehagen, skal melde fra til barnehagens styrer dersom de får mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø. Styreren skal melde fra til barnehageeieren i alvorlige tilfeller.

Ved mistanke om eller kjennskap til at et barn ikke har et trygt og godt barnehagemiljø, skal barnehagen snarest undersøke saken.

Det er viktig at både den som blir utsatt for uhensiktsmessig atferd og de som utsetter andre for det, blir ivaretatt. Vi har fokus på å bygge en positiv selvfølelse ved å løfte det barna mestrer og gi positive tilbakemeldinger, slik at vi forebygger uhensiktsmessig atferd. Dette er med på å styrke barnet.

Tilbakemelding fra foreldre eller utsagn fra barnet om at barnet er utsatt for uhensiktsmessig atferd skal alltid tas på alvor.

Barnehageloven, § 43. Skjerpet aktivitetsplikt dersom en som arbeider i barnehagen, krenker et barn

Å krenke et barn er i grunnleggende strid med barnehageansattes rolle og ansvar, det er et grovt tillitsbrudd og helt uakseptabel atferd ([Kunnskapsdepartementet, 2019-2020](#), (Regjeringen.no) s. 67). Derfor er det innført en skjerpet aktivitetsplikt hvis barn blir krenket av en som jobber i barnehagen.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeider i barnehagen, krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende straks melde fra til barnehagens styrer. Styreren skal melde fra til barnehageeieren.

Dersom en som arbeider i barnehagen, får mistanke om eller kjennskap til at styreren i barnehagen krenker et barn med for eksempel utestenging, mobbing, vold, diskriminering eller trakassering, skal vedkommende melde fra til barnehageeieren direkte.

Undersøkelser og tiltak etter § 42 tredje og fjerde ledd skal iverksettes straks.

- **FN's BARNEKONVENSJON**

FNs barnekonvensjon er den første internasjonale menneskerettighetskonvensjonen som gir barn en spesiell juridisk status. Den stadfester at barn har menneskerettigheter og krav på spesiell beskyttelse. Ifølge FNs barnekonvensjon har alle barn rett til utvikling, medvirkning, ikke-diskriminering, omsorg, beskyttelse og selvrealisering. Alle barn har rett til en oppvekst og læringsmiljø uten mobbing. Mobbing og krenkelser svekker disse rettighetene.

Barnekonvensjonen artikkel 12 nr. 1 – Barnets rett til å bli hørt: «Partene skal garantere et barn som er i stand til å danne seg egne synspunkter, retten til fritt å gi uttrykk for disse synspunkter i alle forhold som vedrører barnet, og tillegge barnets synspunkter behørig vekt i samsvar med dets alder og modenhet.»

Barnekonvensjonen artikkel 3 nr. 1 – Barnets beste: «I alle handlinger som berører barn, enten de foretas av offentlige eller private velferdsorganisasjoner, doms stoler, administrative myndigheter eller lovgivende organer, skal barnets beste være et grunnleggende hensyn»

Det er utarbeidet en handlingsplan for trygt og godt psykososialt barnehagemiljø. Den ligger synlig for foreldrene på barnehagens hjemmeside.

LEKENS BETYDNING FOR BARN

Vi ønsker at Furustad barnehagen skal bidra til trivsel og glede i lek og læring og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap.

Lek er grunnleggende i barns utvikling. For å kunne delta i leken må barn sosiale ferdigheter og lekekompetanse. Det å fremme lekekompetanse hos barn er sentralt ift. at barnet skal føle seg inkludert i et fellesskap og bli del av en gruppe.

Det er nødvendig at barn innehar lekekompetanse slik at de selv kan ta initiativ til lek, opprettholde leken og kunne forhandle om roller og rammer rundt leken.

Med lekekompetanse mener vi:

- Sosiale ferdigheter (kunne lese en sosial situasjon)
- Selvhevdelse og respekt for andre
- Skille lek fra ikke-lek. Det å forstå når det er på liksom og når det er på ordentlig
- Evne til å utvikle et leketema og godta at dette kan endres underveis
- Lære at man ikke er alene om å bestemme hvordan leken skal utvikles
- Evne til å gjenkjenne og identifisere lekens innhold
- Turtaking

Leken er viktig i seg selv fordi det har stor betydning for barns utvikling og er et tegn på mental (psykisk) og fysisk sunnhet. Leken er først og fremst lystbetont, frivillig og gledes fylt. Barn leker på eget initiativ eller på andres initiativ og av fri vilje.

Hos oss er vi opptatt av å legge til rette for at barna skal kunne leke mest mulig i løpet av en dag, og da er det viktig med nok tid og gode muligheter. (jfr. Rammeplanen s.20 “organisere rom, tid og lekemateriale”). Gjennom leken gjør barna erfaringer som legger grunnlaget for etter hvert å klare seg selv som voksne individer og til å orientere seg i samfunnet.

Det er viktig at vi voksne møter barnet på barnets premisser. Vi må være til stede der barnet er og bekrefte det positive barnet gjør. Ved å fokusere på det barnet mestrer og ved å gi meningsfull respons, anerkjennelse og aksept vil barnet gradvis få en positiv oppfatning av seg selv.

Selvoppfatningen er svært viktig for barns utvikling fordi den vil være avgjørende for våre valg av aktiviteter og de initiativ vi tar. Å støtte opp om barns lekemuligheter er derfor en av barnehagens viktigste oppgave.

Det er viktig at det er voksne som:

- Bidrar til at barna får felles erfaringer som grunnlag for lek, og legge til rette for utvikling av leketemaer
- Fremmer et inkluderende miljø der alle barn kan delta i lek og erfare glede i lek.
- Observerer, analyserer, støtter, deltar og beriker leken på barnas premisser
- Veileder barna, leken medfører uheldige samspillsmønstre

Trond Viggo Torgersen sier: “barnet må få lov til å være ekspert på det de kan - det å være barn”

Ved å inneha en slik holdning, gir vi samtidig leken til barn fritt spillerom. Barna blir sett og hørt for den de er, og får dermed friheten til å leke det de har ønsker og behov for. I slike situasjoner opplever barna anerkjennelse, tillit, respekt, bekreftelse og forståelse, og vil oppleve at de er likestilt uavhengig av kjønn. (jfr. Rammeplanen s. 10 “Likestilling og likeverd”).

BARNES MEDVIRKNING

Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barn kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet, jfr barnehageloven §1 og §3. Grunnloven § 104 og FNs barnekonvensjon art. 12 nr1. Barna skal jevnlig få mulighet til aktiv deltagelse i planleggingen og vurderingen av barnehagens virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen. (jfr. Rammeplan s. 27)

Vi i vår barnehage skal gi barn rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger. Medvirkning i barnehagen handler om å gi barna muligheter til å påvirke sin egen hverdag og barnehagens fellesskap. Barna må få mulighet til å medbestemme og få ta egne valg. Det handler om å bli spurt, bli lyttet til og akseptert som likeverdige og kompetente individer.

Medbestemme er å bestemme sammen med andre og å ha medvirkning både direkte og indirekte. Barna kan også erfare at i fellesskapet trenger det ikke alltid å bli som de selv ønsker.

Selvbestemmelse handler om å bestemme selv og ta egne valg. Det å få muligheter til selvbestemmelse er viktig for å bli et menneske som tør å hevde egne meninger, tale autoriteter imot og stå imot gruppepress. Det danner grunnlaget for å få mot til å leve sitt eget liv og følge egne tanker. Men det er også viktig i forhold til å ta ansvar for egne handlinger.

Barns medvirkning innebærer å skape god dialog mellom barnet og den voksne. Dialogen må være preget av lytting, åpne spørsmål (LØFT), bekreftelser, positive kommentarer, oppmuntring, støtte (anerkjennelse), bidrag av egne tanker (refleksjon), utfordringer og god tid.

For at barn skal kunne medbestemme og ta egne valg, må de lære seg til å kjenne etter og identifisere egne følelser. Det blir den voksnes rolle å bekrefte og hjelpe barnet til å sette ord på hvordan de har det. (Dette danner grunnlaget for behov og ønsker.)

Det er viktig at barna medvirker i samsvar med alder og modenhet. De skal ikke overlates et ansvar de ikke er rustet til å ha (jfr. Rammeplan s. 27).

MANGFOLD OG KULTUR

Rammeplanen s.54 og 55, sier følgende:

"Barnehagen skal la barna få kjennskap til fortellinger, tradisjoner, verdier og høytider i ulike religioner og livssyn og erfaringer med at kulturelle uttrykk har egenverdi.

Gjennom arbeid med etikk, religion og filosofi skal barnehagen bidra til at barna utvikler interesse og respekt for hverandre og forstår verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap.

Personalet skal gi barna kjennskap til og markere merkedager, høytider og tradisjoner i den kristne kulturarven og andre religioner og livssyn som er representert i barnehagen."

Alle barn og voksne er forskjellige, og barnehagen skal skape interesse for samfunnets mangfold og øke forståelsen for ulike menneskers livsverden og levesett. Det er viktig å ha fokus på å utvikle toleranse, interesse og respekt for hverandre, uavhengig av kulturell, religiøs eller livssyns tilhørighet.

I vår barnehage ønsker vi å legge til rette for at barn skal få erfaring og læring ut fra det ståsted de er på. Når det gjelder markering av høytider og tradisjoner er det ulikt fokus på liten og stor avdeling, da det på liten avdeling er førstehåndserfaring som gjelder.

Vi har også barn i barnehagen med røtter i andre land og annen kulturell tilhørighet.

Barn skal også få muligheter til å oppleve og få kjennskap til kulturelt mangfold, ulike levevis og ulike familieformer. Og det er viktig å jobbe med dette fra barna er små, da det forhåpentligvis kan stimulere barns empatiske oppmerksomhet og bidra til å minske fordommer og mobbing i senere tid.

FORUMSPILL

Forumspill, er en metode vi bruker, for å belyse ulike problemstillinger som dukker opp i hverdagen. Spillet foregår på denne måten:

De voksne spiller "rollespill" ut fra virkelige hendelser eller hverdagsproblematikk vi ønsker å endre.

Vi velger en problemstilling f.eks. "hvordan være med hverandre". To voksne spiller og en voksen er forteller. Litt ut i spillet "fryser" aktørene sine roller og forteller begynner å stille barna spørsmål (LØFT - spørsmål). Her får barna muligheter til å snakke om det de ser og komme med forslag til aktørene. Aktørene prøver ut barnas forslag og på den måten får barna se endringene i forhold til de forslagene de har kommet med.

Dette er en metode som fremmer **barns medvirkning**. Barna både bidrar og medvirker til løsningsorientert tankegang. Ved å se at deres refleksjoner og forslag fører til noe positivt i rollespillet, har vi erfart at dette er overførbart i forhold til barnas måte å forholde seg til hverdagsproblematikken på. Dette fører til et bedre samarbeid, kreativitet, bedre relasjoner og mer robuste barn/voksne.

Barna opplever anerkjennelse og tillit ved å få være aktive deltakere, reflektere og komme med forslag.

ETTERORD

Et kinesisk ordtak sier: «et barns liv er som et stykke papir hvor alle forbigående setter et merke»

Som ansatt i Furustad barnehage vil vi gjøre vårt ytterste for at vi som «forbigående» setter gode og positive «merker».

Vi har troen på at denne måten å arbeide på legger grunnlaget for, og skaper muligheter for, dager hvor det er plass til å få være seg selv. Et sted hvor barna kan utnytte sine iboende egenskaper og evner.

Fastsatt i SU 24.06.25